

Διεθνείς Επενδύσεις & Διεθνές Εμπόριο

Ενότητα 1: Εισαγωγή:

Η διεθνοποίηση της οικονομικής δραστηριότητας
Το ισοζύγιο πληρωμών και τα επιμέρους συστατικά του

Γεώργιος Μιχαλόπουλος

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τα αίτια της διεθνοποίησης της οικονομικής δραστηριότητας

- Σήμερα ομιλούμε για παγκοσμιοποίηση της οικονομικής δραστηριότητας.
- Η οικονομική δραστηριότητα ουσιαστικά ήταν παγκοσμιοποιημένη από την εποχή της κυριαρχίας της εμποροκρατίας (μερκαντιλισμού).
- Οι δύο παγκόσμιου πόλεμοι του περασμένου αιώνα οδήγησαν σε προστατευτισμό και επιβολή εμποδίων στο διεθνές εμπόριο και στις διεθνείς επενδύσεις.
- Όμως από τη δεκαετία του 70' και μετά παρατηρείται μια δραματική τάση παγκοσμιοποίησης της οικονομικής δραστηριότητας κυρίως εξαιτίας τα
  - Α) της απελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου, και
  - Β) της διεθνοποίησης των επενδύσεων

Εξελίξεις στο Διεθνές Εμπόριο(1)

1. Δραματική μείωση δασμών και άλλων περιορισμών (λόγω GATT) και η δημιουργία ζωνών ελεύθερου εμπορίου σε πολλές περιοχές παγκόσμια.
2. Δραματική μείωση του κόστους διεθνών συναλλαγών (μεταφορικά, κόστη επικοινωνίας και πληροφόρησης κλπ).
3. Πίεση για μεγιστοποίηση της ευημερίας των μετόχων των επιχειρήσεων και αλλαγή στην φιλοσοφία διοίκησης των επιχειρήσεων φέρνουν αύξηση ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο.
4. Διεθνοποίηση των επιχειρήσεων (δημιουργία επιχειρήσεων με διεθνή (global) και όχι μόνο πολυεθνική παρουσία με ολοκληρωμένες λειτουργίες σε παγκόσμιο επίπεδο).

Εξελίξεις στο Διεθνές Εμπόριο(2)

5. Βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης του διεθνούς εμπορίου (επέκταση της διεθνούς τραπεζικής, ελευθερία στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές συναλλαγές).
6. Δημιουργία ειδικών χρηματοπιστωτικών προϊόντων όπως τα παράγωγα (swaps, options, futures) και η σημασία τους στην κάλυψη του συναλλαγματικού κινδύνου (hedging) – Μείωση του κόστους κάλυψης κινδύνων σταδιακά.
7. Γεωπολιτικές εξελίξεις (πχ. τέλος του ‘ψυχρού πολέμου, μετάβαση πρώην σοσιαλιστικών χωρών στην οικονομία της ελεύθερης αγοράς κλπ).

Παράγοντες που συνετέλεσαν στην Διεθνοποίηση της επένδυσης(1)

1. Η πτώση του νομισματικού συστήματος σταθερών – προσαρμόσιμων ισοτιμιών του Bretton Woods και η εξάλειψη της ανάγκης για περιοριστικές πολιτικές στις κινήσεις κεφαλαίου διεθνώς που απαιτούσε η λειτουργία του: σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες και ανεξάρτητες νομισματικές πολιτικές μπορούσαν να συνυπάρξουν μόνον αν οι αρχές επέβαλλαν περιορισμούς στη διεθνή κίνηση κεφαλαίων.
2. Η διαδικασία της **αποδιαμεσολάβησης** και **τιτλοποίησης** που έλαβε χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο.
3. Η ανάπτυξη των διεθνών χρηματοπιστωτικών αγορών των λεγόμενων **Ευρωπαϊκών** (εξωχώριων αγορών).
4. Η εξάπλωση της διεθνούς τραπεζικής μετά και την διαδικασία της **απορύθμισης των τραπεζικών συστημάτων** (deregulation) διεθνώς.

Παράγοντες που συνετέλεσαν στην Διεθνοποίηση της επένδυσης(2)

5. Η αύξηση του συναλλαγματικού κινδύνου με το πέρασμα στο σύστημα της ελεύθερης διακύμανσης ισοτιμιών και ανάγκες για κάλυψη του κινδύνου (**hedging**) αυξάνουν την ζήτηση για χρηματοπιστωτικά εργαλεία διεθνώς.
6. Διεθνοποίηση των επενδυτικών χαρτοφυλακίων με σκοπό την βελτίωση του μίγματος απόδοσης –κινδύνου.
7. Αύξηση της σημασίας των θεσμικών επενδυτών στις αγορές.
8. Τεχνολογικές καινοτομίες και η επανάσταση στην πληροφορική.
9. Αύξηση αναγκών για χρηματοδότηση των κρατικών ελλειμμάτων και χρεών.

Το Ισοζύγιο Πληρωμών

- Ερωτήματα που θα απαντηθούν
  - Τι είναι το ισοζύγιο Πληρωμών (ΙΠ);
  - Σε τι χρησιμεύει;
  - Ποιοι μακροοικονομικοί παράγοντες καθορίζουν την κατάσταση στο ΙΠ με βάση την θεωρία;
  - Ανάλυση ισοζυγίου πληρωμών.

Η ανάλυση του Ισοζυγίου Πληρωμών - χρησιμότητα

- Πρόβλεψη για πιέσεις στην συναλλαγματική ισοτιμία.
- Πρόβλεψη για αλλαγή στην κυβερνητική πολιτική.
- Δείκτης πιστωτικού και πολιτικού κινδύνου μιας χώρας.
- Αντικατοπτρίζει την οικονομική κατάσταση της χώρας.

Τα μέρη του Ισοζυγίου Πληρωμών(1)

- Η λογιστική κατάσταση όλων των διεθνών συναλλαγών μιας χώρας αποτελεί μέρος των εθνικών λογαριασμών και ονομάζεται ισοζύγιο πληρωμών.
- Τα συστατικά του μέρη είναι
  - Λογαριασμός τρεχουσών συναλλαγών .
  - Λογαριασμό κινήσεων κεφαλαίου (χρηματο/μικρών συναλλαγών).
  - Χρηματοδοτικοί λογαριασμοί.

Τα μέρη του Ισοζυγίου Πληρωμών(2)

Ειδικότερα:

Εμπορικό Ισοζύγιο

+Ισοζύγιο υπηρεσιών

+Ισοζύγιο εισοδημάτων

+Ισοζύγιο μεταβιβάσεων

= ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (CA)

+ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
(FA)

=ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (ΔR)

Αρα: $CA + FA = \Delta R$

Πηγές – διαθέσεις κεφαλαίων Ισοζυγίου Πληρωμών

ΠΗΓΕΣ

- + εξαγωγές αγαθών
- + εξαγωγές υπηρεσιών (πχ τουρισμός, ναυτιλία)
- + μονομερείς μεταβιβάσεις – πληρωμές από το εξωτερικό
- + Εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό

ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ

- εισαγωγές αγαθών
- εισαγωγές υπηρεσιών (πχ τουριστικό ή σπουδαστικό συνάλλαγμα)
- μονομερείς μεταβιβάσεις – πληρωμές στο εξωτερικό
- Εκροή κεφαλαίων στο εξωτερικό

Παράδειγμα(1)

- Ισοζύγιο Πληρωμών της Ελλάδας για τα έτη 2002-04 (διαφάνεια που ακολουθεί).
- Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας, Έκθεση του Διοικητή, έτος, 2005.

Παράδειγμα(2)

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

(Σε εκατ. ευρώ)

	Ιανουάριος – Δεκέμβριος			Εκατοστιαία μεταβολή	
	2002	2003	2004*	2003/02	2004*/03
I. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-8.571,3	-8.646,3	-6.411,0		
I.A Εμπορικό ισοζύγιο (I.A.1 – I.A.2)	-22.708,7	-22.643,5	-25.435,7		
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα	-19.203,7	-18.607,7	-20.960,8		
Εμπορικό ισοζύγιο καυσίμων	-3.505,0	-4.035,8	-4.475,0		
I.A.1 Εξαγωγές αγαθών	10.433,6	11.113,6	12.653,3	6,5	13,9
I.A.2 Εισαγωγές αγαθών	33.142,3	33.757,1	38.089,0	1,9	12,8
I.B Ισοζύγιο υπηρεσιών (I.B.1 – I.B.2)	10.755,3	11.506,4	15.467,0		
I.B.1 Εισπράξεις	21.131,4	21.430,3	26.742,5	1,4	24,8
I.B.2 Πληρωμές	10.376,1	9.923,9	11.275,5	-4,4	13,6
I.Γ Ισοζύγιο εισοδημάτων (I.Γ.1 – I.Γ.2)	-2.073,4	-2.597,4	-2.457,5		
I.Γ.1 Εισπράξεις	1.626,5	1.569,1	1.686,5	-3,5	7,5
I.Γ.2 Πληρωμές	3.699,9	4.166,5	4.144,0	12,6	-0,6
I.Δ Ισοζύγιο μεταβιβάσεων (I.Δ.1 – I.Δ.2)	5.455,4	5.088,1	6.015,1		
I.Δ.1 Εισπράξεις	7.801,4	7.817,4	8.974,3	0,2	14,8
I.Δ.2 Πληρωμές	2.346,0	2.729,3	2.959,2	16,3	8,4
II. Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	10.310,4	9.663,7	7.834,0		
III. Τακτοποιητέα στοιχεία	-1.739,0	-1.017,4	-1.423,0		
Υψος συναλλαγματικών διαθεσίμων (τέλος περιόδου) ¹	9.014,0	4.605,0	1.994,0		

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

